

Warszawa, 17 kwietnia 2023 r.

Pan Rafał WEBER
Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury

Apel

o wznowienie prac nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracamy się z apelem o wznowienie prac legislacyjnych nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym celem jego uzgodnienia i uchwalenia. Przygotowany przez Ministerstwo projekt wpłynął do Sejmu w sierpniu ubiegłego roku. Po I czytaniu na 61 posiedzeniu Sejmu został skierowany do prac w komisjach, w tym Podkomisji nadzwyczajnej Komisji Infrastruktury do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2540). Sprawozdanie Podkomisji było przedmiotem obrad Komisji Infrastruktury na posiedzeniu 20 października 2022 r. W wyniku głosowania projekt został ponownie skierowany do prac w Podkomisji, mimo że wszystkie zgłoszone poprawki do przedstawionego sprawozdania zostały odrzucone. Od tego czasu Podkomisja nie zebrała się. Zwróciliśmy się z apelem o wznowienie prac na projektem do Przewodniczącego Podkomisji. Podkomisja nie widzi jednak w tej sytuacji potrzeby ponownego głosowania przyjętego sprawozdania w identycznym brzmieniu. Mamy więc do czynienia z patem legislacyjnym. Wydaje się, że wznowienie prac nad projektem wymaga inicjatywy po stronie projektodawcy, o co niniejszym apelujemy.

Wdrożenie do prawa krajowego zapisów dyrektywy 2014/45/UE w sprawie okresowych badań zdatości do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep następuje z dużym opóźnieniem. Termin transpozycji dyrektywy upłynął w 2018 roku, czyli niemal pięć lat temu. Polska zobowiązała się do zreformowania systemu kontroli technicznej pojazdów, ale mimo podejmowanych prób przyjęcia nowych przepisów, do chwili obecnej nie zostały dokonane żadne zmiany legislacyjne.

Pozytywnie oceniamy procedowany w ramach Podkomisji nadzwyczajnej projekt nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym, który stanowi pierwszy, ale bardzo istotny krok na drodze zwiększenia skuteczności polskiego systemu okresowych badań technicznych. Wznowienie prac nad projektem jest konieczne dla zakończenia prac i uchwalenia ustawy jeszcze w tej kadencji Parlamentu.

Krajowy system okresowych badań technicznych pojazdów powszechnie uznawany jest za mało skuteczny i odbiegający od standardów europejskich. Średni wiek samochodów w Polsce jest jednym z najwyższych w Unii Europejskiej - w 2021 roku wyniósł ponad 14 lat wobec średniej w UE na poziomie 11,5 roku. Jednocześnie nadal trwa intensywny import do Polski coraz starszych używanych pojazdów,

przede wszystkim osobowych. W 2019 roku do Polski sprowadzono ponad 850 tys. takich pojazdów, a ich średni wiek wynosił 11,5 roku. W 2021 liczba importowanych pojazdów nieco zmalała (802 tys.), ale średni wiek pojazdu wzrósł do ponad 12 lat. Oznacza to, że na nasz rynek trafiają coraz starsze pojazdy.

Powszechne, negatywne postrzeganie obecnie funkcjonującego systemu kontroli technicznej pojazdów znalazło swoje potwierdzenie w informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli, opublikowanej już w 2017 roku, dotyczącej dopuszczania do ruchu pojazdów. NIK negatywnie oceniła działalność skontrolowanych organów dopuszczających pojazdy do ruchu. Negatywna ocena dotyczy zarówno sprawowania nadzoru nad przedsiębiorcami prowadzącymi stacje kontroli pojazdów (SKP), jak i zatrudnionymi w nich diagnostami, a także wydawania uprawnień do wykonywania badań technicznych pojazdów. NIK zwrócił uwagę, że nieprawidłowości podczas przeprowadzania badań technicznych pojazdów przyczyniały się do dopuszczania do ruchu pojazdów o nieprawidłowo zweryfikowanym stanie technicznym. Pojazdy, których stan techniczny nie został należycie sprawdzony mogły, nawet bezpośrednio po wyjeździe ze stacji diagnostycznych, stwarzać zagrożenie dla uczestników ruchu i środowiska. W pojazdach dopuszczonych do ruchu, policjanci ujawniali poważne niesprawności w układach: hamulcowym, zawieszenia, kierowniczym i oświetlenia. Usterki te stanowiły podstawę do stwierdzenia przez diagnostę negatywnego wyniku badań technicznych. O tym, że po drogach porusza się znaczna liczba pojazdów niesprawnych technicznie, stanowiących potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa, świadczą wyniki przeprowadzonej przez NIK analizy przyczyn zatrzymania dowodów rejestracyjnych przez organy kontroli ruchu drogowego. Wynikało z niej, że organy te kwestionowały przede wszystkim sprawność układów: kierowniczego, hamulcowego i wydechowego, a także zawieszenia pojazdu i oświetlenia.

Procedowany obecnie projekt nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym wprowadza istotne, idące w dobrym kierunku zmiany m.in. w zakresie wzmocnienia skuteczności nadzoru nad funkcjonowaniem stacji kontroli pojazdów, zapewnieniem wysokich kwalifikacji i niezależności diagnostów czy też dodatkowych czynności dokumentujących obecność pojazdu na stanowisku diagnostycznym w trakcie badania technicznego. Zakres nowelizacji zapewnia transpozycje kluczowych elementów dyrektywy w sprawie okresowych badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep.

Pozytywnie oceniając większość proponowanych w nowelizacji zmian zwracamy jednak uwagę, że do uzdrowienia obecnego systemu niezbędne jest dokonanie w kolejnym etapie dalej idących zmian, mających za zadanie z jednej strony skuteczniejszą eliminację z ruchu pojazdów niesprawnych technicznie, stwarzających realne zagrożenie na drogach i emitujących nadmierne ilości zanieczyszczeń, a z drugiej strony musi to zostać zapewnione w sposób nie pogarszający sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów. Nakładanie na przedsiębiorców kolejnych obowiązków wymagających inwestycji i podnoszenia kwalifikacji diagnostów bez stworzenia warunków do prowadzenia opłacalnej działalności gospodarczej może doprowadzić do zamknięcia dużej liczby stacji i dalszego pogorszenia jakości pracy na tych, które nadal będą funkcjonować. Uwzględniając powyższe sygnalizujemy konieczność wprowadzenia dalszych zmian w ustawie celem **skuteczniejszego eliminowania z ruchu pojazdów bez ważnych badań technicznych oraz rzetelnej weryfikacji obecności i prawidłowego funkcjonowania urządzeń i instalacji zamontowanych w pojeździe, mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.**

Powyższe propozycje zmian ustawowych nie wyczerpują listy koniecznych zmian w krajowym systemie badań technicznych pojazdów. Część wymaganych zmian wymaga nowelizacji aktów prawnych poza właściwością Parlamentu, czyli rozporządzeń wykonawczych ministra właściwego ds. transportu. Przykładem jest pilna konieczność urealnienia, w porozumieniu ze środowiskiem właścicieli stacji diagnostycznych, wysokości opłaty za przeprowadzenie badań technicznych i wprowadzenie mechanizmu jej automatycznej waloryzacji. Wysokość opłaty pozostaje bez zmian od 2004 roku, w obliczu obecnej skali inflacji i wzrostu kosztów funkcjonowania stacji stanowi realne zagrożenie dla ich dalszego funkcjonowania.

Przekazując niniejszy apel wraz z propozycją podjęcia dalszych prac pragniemy zwrócić uwagę, że mają one na celu zwiększenie bezpieczeństwa na naszych drogach poprzez skuteczniejszą eliminację z ruchu pojazdów niesprawnych technicznie oraz emitujących nadmierne ilości zanieczyszczeń. Nie rozwiązują natomiast w całości problemu napływu nadmiernej liczby starych pojazdów używanych, wycofywanych na innych rynkach europejskich rynkach. Powinny one jednak przyczynić się do ograniczenia importu pojazdów w złym stanie technicznym i stanowić rozwiązanie pomostowe do czasu wprowadzenia, uwzględnionej na liście tzw. kamieni milowych, warunkujących akceptację Krajowego Programu Odbudowy, reformy podatkowej w sektorze transportu, zakładającej wprowadzenie nowego podatku rejestracyjnego oraz podatku od posiadania pojazdu, których wysokość będzie uzależniona od poziomu emisji zanieczyszczeń emitowanych przez pojazd.

Z wyrazami szacunku,

Marcin Korolec

Prezes Fundacji
Promocji Pojazdów Elektrycznych

Do wiadomości:

- Paweł Olszewski - Przewodniczący sejmowej Komisji Infrastruktury
- Piotr Król - Przewodniczący Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw